

חוקרים, מגלים ולומדים בגן לאומי בית גוברין

ללכת לאיבוד במערת המבוך, להבין למה שימשו מערות הפעמון ולגלות מהו הקולומבריום. בואו לחוות את סיפורו המרתק של גן לאומי בית גוברין בטויל מרתק למעמקי המערות

כתיבה וצילומים: מערכת רשות הטבע והגנים

כיצד מפיקים שמן?

מקום: מתחם המלאכות החקלאיות - חניה א' היעזרו במתקנים המצויים בבית הבד וסדרו את השלבים בתהליך הפקת שמן (מ-1 עד 6) על פי הסדר הנכון:

- הנחת זיתים לריסוק
- הגעה לבית הבד
- הכנסה לעקלים (סלי נצרים)
- פריכה/ריסוק
- סחיטה
- קבלת שמן

מערת הפעמון

לטויל יצאנו

איך מגיעים: מול קיבוץ בית גוברין על כביש בית שמש - קריית גת (סמוך לצומת כביש 38 וכביש 35).

משך הסיור: שעה עד חמש שעות.

דרגת קושי: קל, מתאים למשפחות. **נגישות לנכים:** שביל חדש ופינת פיקניק נפתחו לאחרונה במערות הפעמון בבית גוברין. השביל העשוי מצע קשיח, ללא שיפועים, מותאם לכיסאות גלגלים.

עונה מומלצת: כל השנה.

שעות פתיחה: אפריל-ספטמבר:

8:00-17:00, אוקטובר-מרס:

8:00-16:00. בימי שישי 8:00-15:00.

מחיר כניסה: מבוגר - 25 שקלים,

ילד - 13 שקלים.

מידע נוסף: www.parks.org.il,

08-6811020, 08-6812957 ומוקד

מידע כוכבית בטבע - 3639*

ומרשימות מאין כמותן, שיוצרות מבוך ענק של אולמות וחללים גדולים מתחת לפני הקרקע.

במקום הגבוה בגן הלאומי מתנשא תל מרשה. מרשה הייתה עיר קדומה ביהודה, שהגיעה לשיא פריחתה בתקופה ההלניסטית (מאות 2-3 לפנה"ס).

בתקופה החשמונאית כבש יוחנן הורקנוס את העיר וגייר בכפייה את תושביה. בתקופה הרומית נטשו התושבים את תל מרשה, והקימו סמוך לו את העיר בית גוברין, שהפכה לבירת חבל אדומיאה המערבית.

עיקר הפרנסה של תושבי בית גוברין הייתה חקלאות: הפקת שמן, גידול יונים וייצור יין. בגן הלאומי יש עשרות בתי בד עוד מהתקופה ההלניסטית (לפני 2000 שנה).

גן לאומי בית גוברין המשתרע על פני כ-5,000 דונם, שוכן בלבה של שפלת יהודה, אזור גבעות מתונות המתנשאות לגובה של כ-400 מטרים מעל פני הים.

גבעות השפלה בנויות בעיקרן מסלעי קירטון ותכונותיו המיוחדות של סלע זה הן שהטביעו את חותמן על דמותו של האזור. סלע הקירטון רך אך עמיד יחסית לבלייה, ולכן כבר בימי קדם חצב האדם באזור מערות רבות לשימושים שונים ומגוונים: מחצבות, מערות קבורה, מחסנים ובתי מלאכה, בורות מים, מחילות מסתור ומערות ששימשו לגידול יונים.

בבית גוברין ובסביבתה נחצבו מאות מערות, חלקן כמערכות מורכבות

הפקחים הצעירים

בגן לאומי בית גוברין מיושמת תכנית פקחים צעירים (שעליה מבוסס טיול זה). התכנית נועדה ליצור תחושת שותפות של הילדים עם הטבע והמורשת הישראלית שחשובים לכולנו. בעזרת חוברת משימות שאותה תקבלו בקופת האתר, תוכלו לחקור יחד עם ילדיכם, להתבונן בפרטים הקטנים ולחוות את המקום בצורה הטובה ביותר. בנוסף, תוכלו להבין את השפעתו הרבה של המטייל על המקום שבו הוא נמצא, ללמוד על מידת ההתערבות של האדם בנוף, אז והיום, וגם לזהות את ההשפעות השליליות של המטיילים ולפעול כדי למזער אותם כמה שניתן. בסופה של הפעילות יקבלו ילדיכם תעודת פקחים צעירים. רשות הטבע והגנים מודה לחנוך ברקת על יוזמתו ותרומתו לקידום פעילות חינוכית זו. התוכנית תקיף בעתיד עוד רבים מהגנים הלאומיים ומשמורות הטבע המרכזיים בארץ. ניתן להוריד את החוברת בדף הגן הלאומי באתר הרשות www.parks.org.il או לרכוש בקופת האתר במחיר סמלי.

ב. היצור השני מסמל את הסיטי של לונדון, מתגורר בקן של ציפור, אך במקום ביצים הוא מטיל אבנים יקרות. תפקידו העיקרי לשמור על מכרות הזהב או על אוצרות חבויים. שמו הוא: □□□□ר□□□

למי צלצלו הפעמונים?

מקום: מערות הפעמון הגיעו למערות הפעמון, חפשו רמזים במערה ובסביבתה ונסו לגלות לאילו מטרות שימשו המערות?

חיות מהאגדות

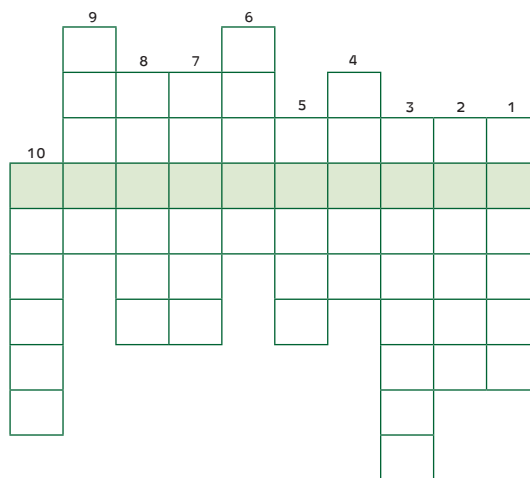
מקום: מערת הקבורה הציודנית במערה מצוירת חיות שקיימות רק באגדות. היכנסו וחפשו אותן.

א. חיה מוזרה אחת דומה לפלאפי (מהארי פוטר), שומר אבן החכמים. במיתולוגיה היצור שומר על שער ממלכתו של אל השאול האדס. רק מי שיביא לו עוגה יוכל לעבור.

שמו הוא: □□ר□□ר□□

גלה ולמד

פתרו את התשבץ בעזרת המושגים השונים הקשורים לגן לאומי בית גוברין, שבהם תתקלו במהלך הסיור. גלו מהי המילה המודגשת בת 10 האותיות ולמדו מה פירושה (את הפתרונות רשמו במאונך, מהמספר כלפי מטה)

1. תעשייה שהייתה עיקר הפרנסה בעיר שאתם מבקרים בה כעת.
2. שימוש משני למערות שנועד לאגירה של נוזל החיוני לחיים (שתי מילים).
3. התקופה שבה הייתה העיר מרשה בשיאה (השלטון היווני).
4. המערה הציודנית נועדה למטרה זו.
5. כינויה של מערה בגן הלאומי שהיא אוסף של מערות שחוברו יחדיו.
6. מתקן ליצירת שמן (שתי מילים).
7. סוג המסלע המיוחד באזור המערות.
8. סוג מערה שלא תראו כאן (יש אחת כזו בהרי יהודה שבה יש זקיפים).
9. הוא גם מצלצל וגם צורה של מערה שנמצאת כאן ונקראת על שמו.
10. בהן כורים חומר לבנייה (חלק מהמערות שתראו היו כאלה).

המילה המודגשת שקיבלתם היא:

□□□□□□□□□□

מה פירושה: _____

רמזים: קולמוס הוא עט עשוי מנוצה של ציפור, בריום הוא יסוד מתכתי ופירוש נוסף הוא תאים, ובלטינית, קולומבה פירושה יונה.

מערות הקולומבריום

